

Socialdemokratins historia kronologisk

1881 - August Palm återvände från Tyskland och höll sitt första föredrag i Sverige den 6 november med rubriken "Vad vilja socialisterna?" på hotell Stockholm i Malmö.

1889 - Sveriges Socialdemokratiska Arbetareparti bildades vid en kongress i Stockholm där flertalet delegater valts av fackföreningar. Partiet hade vid sin start 3.149 medlemmar. Allmän rösträtt blev en symbol för att partiet ville arbeta demokratiskt. Förändringar skulle ske gradvis, genom reformer.

Den socialistiska internationalens kongress beslutade att göra 1 maj till arbetarnas internationella demonstrationsdag.

1890 - Första maj firas för första gången i Sverige.

1896 - Hjalmar Branting invaldes som första socialdemokrat i riksdagen. Verkställande utskottet utsåg skraddaren, Claes Emil Tholin, till socialdemokraternas förste partiledare. Partiordföranden valdes på den här tiden inte av kongressen, utan direkt av verkställande utskottet.

1898 - LO bildas som en sammanslutning av fackföreningar i Sverige. Bakom bildandet av LO stod socialdemokraterna. Till ordförande väljs Fredrik Sterky.

1899 - Kooperativa Förbundet bildas.

1902 - Demonstration med krav om en allmän rösträtt på Norra Bantorget i Stockholm. De konservativa går med på en kompromiss; alla män som fyllt 24 år skulle få rösträtt till andra kammaren men inte till den första.

1906 - Fackföreningar blir tillåtna.

1908 - Hjalmar Branting blir socialdemokraternas förste kongressvalde partiordförande.

1909 - Storstrejk 300 000 arbetare lägger ner arbetet

1912 - ABF bildas på Brunnsvik av representanter för Järnvägsmannaförbundet, KF, LO, SAP, SSU, Stockholms Arbetarbiblioteksförbund och Typografförbundet.

1917 - Socialdemokraterna medverkade för första gången i en regering i koalition med liberalerna. Ungdomsförbundet lämnade partiet och grundade den kommunistiska rörelsen.

1918 - Kampen för allmän rösträtt kröntes med framgång. Riksdagen antog en författningsreform som bekräftades 1920.

1920 - Hjalmar Branting bildade den första socialdemokratiska regeringen den 10 mars. Majoriteten i riksdagen var dock borgerlig.

1921 - Allmän och lika rösträtt införs. Kvinnor får allmän rösträtt och blir valbara till Riksdagen.. Gift kvinna blir fullt myndig vid 21 års ålder. Demokratin genomförd. Fem kvinnor väljs in i Riksdagen. Sömmerskan Agda Östlund och fotografen Nelly Thüring blev de första socialdemokratiska kvinnorna i riksdagen..

1923 - Kvinnor vinner tillträde till alla statliga tjänster utom prästyret och militära befattningar.

1924 - HSB bildas på initiativ av arkitekten Sven Wallander

1925 - Branting avled och efterträddes av Rickard Sandler som statsminister och av Per Albin Hansson som partiordförande. Hans regering avgick 1926.

1928 - Per Albin Hansson blir partiledare. Första kollektivavtalet.

1931 - Skotten i Ådalen. Militären mördar fem arbetare och sårar lika många på väg med demonstrationståg till strejkbrytare.

1932 - Efter en stor valseger bildar Per Albin Hansson regering. Genom införandet av skatter på förmögenheter frigjordes pengar att använda till nya jobb. Trots att det var en ekonomisk kris så gick det att förbättra för dem som hade det sämst.

1934 - Gunnar och Alva Myrdal ger tillsammans ut boken "Kris i befolkningsfrågan". Boken skapade en livlig debatt om barn-, familje- och bostadspolitiken och var betydelsefull i utformningen av reformpolitiken.

1938 - Saltsjöbadsavtalet – villkoren på arbetsplatserna börjar nu att lösas genom förhandlingar och avtal. Första maj officiellt erkänd som allmän helgdag. Vissa aborter tillåts.

1939-45 - Andra världskriget och bred samlingsregering. Socialdemokraterna förberedde ett eget fredsprogram för full sysselsättning, rättvis fördelning och höjd levnadsstandard. Förbud att avskeda kvinnor pga. äktenskap eller moderskap.

1944 - Homosexualitet avkriminaliseras.

1946 - Per Albin Hansson avled och efterträddes av Tage Erlander. Apoteken blir skyldiga att föra preventivmedel.

1947 - Barnbidraget införs.

1950 - Även modern blir förmyndare till sitt eget barn.

1951 - Tre veckors semester införs. Regeringskoalition med bondeförbundet, nuvarande Centern

1954 - Alla restriktioner för nordiska medborgares resande, bosättning och arbete i Danmark, Finland, Norge och Sverige Avskaffades.

1955 - Allmän sjukförsäkring för alla

1959 - Allmän tjänstepension

1960 - Kvinnolönerna avskaffas.

1963 - Avtalsförsäkringar införs. Sjukvårds-, Föräldrar- och Tandvårdsförsäkring.

1964 - Miljöprogrammet för att bygga en miljon nya bostäder på tio år sätts i gång. P-piller börjar säljas i Sverige. Våldtäkt inom äktenskapet blir brottsligt. **1971** - Enkammarriksdagen införs. Tvåkamarsystemet innebar att ett förslag som vann i den andra kammaren kunde förlora i den första kammaren. I enkammarriksdagen är parlamentet direktvalt och har ett eget ansvar. Även föräldraförsäkring, och tandvårdsförsäkring infördes.

1968 - Alva Myrdal presenterar på kongressen rapporten "Ökad jämlikhet".

1969 - Tage Erlander efterträddes av Olof Palme som partiordförande och statsminister. Ny läroplan - skolan bör verka för jämställdhet.

1972 - Lag om studiestöd.

1973 - Åtta timmars arbetsdag blir verklighet – löntagarna får 40 timmars vecka.

1974 - LAS – Lagen om anställningsskydd – tryggheten på jobbet ökar. Samma år införs föräldraledigheten i sin nuvarande form. 6 månaders föräldraförsäkring införs. Gemensam vårdnad om barn införs i föräldrabalken.

1975 - Allmän förskola införs. Fri abort till 18:e graviditetsveckan. 1976- Socialdemokraterna förlorar valet efter 44 år och en borgerlig koalition under Torbjörn Fälldin.

1979 - Den 28 mars inträffar en olycka vid kärnkraftverket Three Mile Island (TMI) nära Harrisburg i Pennsylvania, USA. Det blir startskott till en debatt om energipolitiken i Sverige. Inom en vecka efter olyckan var samtliga politiska partier i Sverige överens om att ordna en folkomröstning.

1980 - Omröstningen ägde rum den 23 mars och svenska folket kunde välja mellan avveckling i den takt som är möjlig (Linje 1, utformad av m), avveckling till 2010 (Linje 2, utformad av s och fp) eller avveckling inom 10 år (Linje 3, utformad av Folkkampanjen mot kärnkraft i samarbete med c och vpk). Linje 2 fick flest röster 39,1 % (1 869 344 röster).

1982 - Socialdemokratisk valseger. Olof Palme bildade regering. Kampen mot den ekonomiska krisen och arbetslösheten, särskilt bland ungdomar, var den viktigaste arbetsuppgiften. Kollektiva löntagarstyrda investeringsfonder infördes efter strid, men avskaffades 1991.

1986 - Olof Palme mördades den 28 februari. Ingvar Carlsson utsågs till partiordförande och statsminister.

1991 - Socialdemokraterna förlorade valet och en regering med fyra borgerliga partier under moderatledaren Carl Bildt bildades.

1994 - Socialdemokraterna vann valet. Fler arbeten och sanering av statens finanser sattes främst.

1995 - Sverige blir medlem i Europeiska Unionen efter en folkomröstning den 13 november 1994.

1996 - Ingvar Carlsson efterträddes av Göran Persson som partiordförande och statsminister.

1998 - Socialdemokraterna vinner valet. Nu gällde det att återuppbygga de sektorer i den offentliga sektorn som dragits ner under krissaneringen.

2000 - LO får sin första kvinnliga ordförande – Wanja Lundby –Wedin.

2002 - Socialdemokraterna vinner valet. Vården, skola och omsorgen står i fokus.

2003 -Folkomröstning om EMU. En majoritet av de röstande, liksom en majoritet av socialdemokratiska sympatisörer röstar nej.
